

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De remediis aduersus inane[m] gloriam. Cap. 16.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

De remedijs aduersus inanem gloriam.

CAPVT XVI.

ADVERSUS inanem gloriam, ardentem meditationem, qua intellectus caelesti lumine illustratus, eius vilitatem considerat, multum putamus habere roboris atque virtutis. Sicut enim qui in introitu portae subito leonem in se irruentem aspiceret, primo quidem aspectu paueret, & timore prosterneretur, at statim facili negotio contemneret, quem videret non esse vitium, sed peritissimi statuarij arte confectum: ita qui laudem humanam statura magnam, atque mirabilem conspiciat, eam primo intuitu, amore & pretio dignam conicit, sed si introrsus inspiciat, eam vt verè fictam, & sola figura laudis constantem spernit. Quid ergo inanis gloria sit, & quae mala pariat, penitus meditemur, & facile erit cum diuina gratia eius ostentationem irridere, & falsum splendorem aspernari.

I. Considera igitur, qui huius vitij impugnatione torqueris, quid sit inanis gloria, quoniam non vera sed vana & picta gloria est. Si autem aurum pictum, aut sceptrum regis delineatum, aut diadema imperatoris, arte pictoris effectum nullius pretij esse cogitas; quare gloriam pictam, & vmbrailem, & omni substantia vacuum tuo amore ac tuis laboribus dignam existimas? Quod autem ista gloria sit vana, ipsum eius nomen significat. Neque enim absolute gloria vocatur, neque vera, sed inanis & vana gloria dicitur: At si ipsa vana est, & seipsam inanem & fictam praedicat, vide tu, si sapiens eris, dum vanitatem non se occultantem sub tegmine veritatis, sed palam se ostentantem, insequeris? Quasi qui apprehendit vmbraem, & persequitur ventum, (inquit Ecclesiasticus) sic & qui attendit ad vana mendacia. Si ergo stultus est, qui nititur vmbraem & ventum comprehendere, tu sapiens eris, qui meritis tuis gloriam mendacem niteris comparare? Hanc inanis gloriae vanitatem Chryostomus duobus similibus pulchre depinxit. Nihil, ait, hominum gloria vilis. Dic enim mihi, si paruorū videas puerorum multitudinem, lactetium dico, numquid ab eis gloriam concupisces? Sic erga cunctos homines disponaris propter gloriam. Idcirco cenodoxia dicitur. Nonne vides personas, quas in scena versantes induuntur, quam sint pulchrae quidem, quam verò splendidae, quam ad extremam pulchritudinis perfectionem effectae? Potes mihi talem aspectum in veritate monstrare? Nequaquam. Numquid vnquam eorum amore captus es? Non. Quare? Quia vacuae sunt, & imitantur pulchritudinem, pulchritudo tamen non sunt. Similiter & gloria inanis est, & gloriam quidem imitatur, non est tamen gloria. Illa sola manet, quae naturalis est, quae intrinsecus. Haec autem quae exterius superinducitur, occultat quidem saepe deformitatem, occultat autem apud homines, & vsque ad vesperam, dimisso autem in theatro, sublatiſque personis, vnusquisque quod est, hoc apparet. Itaque ne tanquam in scena, & simulatione veritatem obeamus. Hæc ille. Inanis ergo est, qui inanitatem sequitur, & qui pro vanitate veritatem derelinquit.

II. Considera vanam gloriam vanam esse, sed non vana, imò vera, & maxima mala in eam diligentem inducere. Ipsa namque fur est, qui hominem omnibus diuitiis, id est, meritis, spoliat. O quanti hinc emigrant, putantes merita secum multa porta-

Ate, qui eo quod in suis ieiunijs, & concionibus, & alijs laboribus hominum laudem quesierunt, se apud Dominum mendicos & vacuos inuenient. Quibus dicitur: Filij recepitis bona in vita vestra, quia humanas laudes affecuti estis, quas tanta auiditate quarebatis. Hæc vestra præmia rapuerunt, & instar latronum opibus vniuersis spoliarunt. Quasi latrunculus quippe est, ait Gregorius, appetitus laudis humanae, qui recto itinere gradientibus ex latere iungitur, vt ex occultis, educto gladio, gradientium vita trucidetur. Cùmque propositæ vilitatis intentio ad studia prinata deducitur, horrendo modo vnum idemque opus culpa petagit, quod virtus inchoauit. Dicit autem idem opus à virtute vitiique prodire, quoniam eadem materialis actio secundum

B vnâ partem malitia inficitur, & secundum aliam virtute decoratur. Quæ licet secundum esse naturæ vna sit, at ad mores nostros relata duplex actio est, quarum vna à veritate bonitatem, altera verò à veritate malitiam participat. Ipsa etiam inanis gloria vermis est, qui radici arboris, id est, intentioni nostræ actionis applicitus, eam destruit atque corrodit. Et quemadmodum vermiculus ille paratus à Domino [ascensu diluculi percussit hederam] Ionæ, quæ humanam felicitatem significat, & statim exaruit: ita vermiculus iste gloriae vanæ, non à Domino, sed ab hoste humani generis aduectus percussit studia hominum, vt, quod ad meritum attinet, statim areſcat, & pereant. Ipsa denique est velur enorme aduer-

Crium, quo audax homo non iam sponſam alterius hominis, sed Dei sponſam constuprare contendit. Gloria enim quasi sponſa Dei est, quam ipse sibi seruat, cùm tamen omnia alia nobis misericorditer ac largè concedat. Gloriam meam, inquit, alteri non non dabo, & laudem meam sculptilibus. Sed quid dicit homo scelestus & omnium procacissimus? Et ego eam mihi contra Domini voluntatem usurpabo? Non ita sit, nemo tam immane scelus aggredietur, quoniam Dominus zelauit gloriam suam, & eam à manu superborum eripiet, eos verò in sempiternam ignominiam deiicit. Pacem ipse nobis concedit, nam & Angeli cecinerunt: Gloria in excelsis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis. Pax itaque sufficiat nobis, quæ ipse est. Nam & ipse est pax nostra, qui fecit vtraque vnum: ipsi autem, qui solus dignus est gloria, omnis laus, omnis gratiarum actio, & vniuersa gloria relinquatur. Gloria prostrato, inquit Bernardus, lætatus est populus, pace recepta: sed David singulariter extitit gloriosus. Iosue, Iephthe, Gedeon, Samson, Iudith quoque quamquam femina, gloriosè in diebus suis triumphauerunt de hostibus: sed pace cum gaudio fruuentibus cæteris, nemo eis communicauit in gloria. Iudas Machabeus multis & ipse inclutus victorijs, cùm frequenter exultanti populo pacem fortiter pugnando tribuisset, nunquid gloriam quandoque est partitus alicui? Denique & facta est, inquit, non gloria, sed læticia magna in populo. Quid minus ab his omnibus conditor omnium fecit, quominus & ipse debeat gloriarì singulariter:

D Solus cuncta creauit, solus de hoste triumphauit: solus captiuos liberauit, & locum habebit in gloria? Et brachium, inquit, meam auxiliatum est mihi. Item: Torcular calcaui solus, & de gentibus non est vir mecum. Quid ergo mihi cum victoria, si nec in prælio fui? Impudentissimè mihi arrogo vel gloriam absque victoria, vel victoriam sine pugna. Sed [suscipite montes pacem populo,] pacem suscipite nobis, non gloriam, ipsi soli eam seruantes, qui solus & pugnauit, & viciit. Hæc & multa alia pulchre Bernardus, ex quibus perspicuè elucet intolerandum

E malum

Luc. 16.
25.Greg. 9.
mor. c. 13.

Iona 4-7.

Ista. 42. 8.

Eccle. 34.
2.Chrysoſt.
hom. 43.
ad popu.
Antio.
che. 10. 5.

Luc. 2. 14.

Ephes. 2.
14.Bern. ser.
13. in
Cant.1. Mach.
4. n.
58.Ista. 63. 5.
Ibid. n. 3.Psal. 71.
n. 3.

malum esse non nobis debitam gloria appetere: quae homini data omnino vana est, Deo autē applicita, qui est author omnis boni, & vera inuenitur & debita.

III. Considera tuam miseriam, ac vilitatem, & quod nihil ex te boni habeas, sed si aliquid bonitatis, aut virtutis in te est, id omne ex Deo quasi mutuatum possideas. Sicut autem ridiculum esset, si homo pauper de veste sibi ad horam mutuata gloriaretur: ita omnino vanum & stultum est, si de bonis tibi mutuo & quasi precario concessis, gloriam & laudem datori debitam enitaris acquirere. Quod ad te pertinet, frater, vas vacuum es, aut vas contumeliaz, quod tot ac tanta impleure peccata, si verò Deus euacuatis delictis te suis donis repleuit, & vas in honorem effecit, quid de alieno bono te iactas, & non benefactori tuo omnem gloriam ac laudem ascribis? Inanis gloria est illa sagitta, cuius meminit Dauid, [volans in die] cui, auctore Bernardo, consideratione nostrae vilitatis, ac opposito scuto veritatis, resistimus. Difficile profus, ait, homo verbis laudantium abduci poterit, altum sapere, si le intrus ad lucem veritatis sollicita consideratione discutiatur. Nonne si propriam cogitat conditionem, dicturus est sibi: Quid superbis terra, & cinis? Nonne si propriam consideret corruptionem, fateatur necesse est, quoniam non in eo bonum? Sed & si forte aliquid habere videtur, non inueniet puto quod respondeat Apostolo dicenti: Quid habes, quod non accepisti? Et alibi: Qui stat, videat ne cadat. Postremo si fideliter computet, facile illi erit aduertere, quod nec cum decem millibus possit occurrere ei, qui cum viginti millibus venit ad se, & omnes iustitias suas tanquam pannum menstruatū reputari. Veritate itaque vanitas defruatur, qua homo conuictus illi soli gloriam velit, cui dictum est: Tua est Domine magnificentia, & potentia, & gloria, atque victoria: & tibi laus: cuncta enim, quae in caelo sunt, & in terra tua sunt: tuum Domine regnum, & tu es super omnes principes.]

Psal. 90. 7. 6.

Bern. ser. 6. in 2. sal. qui habuit.

1. Cor. 4. 7. 1. Cor. 10. 11. Luc. 14. n. 31. 1. ai. 64. n. 6.

1. Paral. 29. 11.

IV.

Communia solum oculis aliorum ostende, specialia verò dona, aut exercitia libenter absconde: his enim praecipue vermis inanis gloriae pascitur, his seletioribus cibis, nisi occultentur, saepe reficitur. Nesciat, inquit Dominus, sinistra tua, quid faciat dextera tua. Non de corpore loquitur, inquit Ambrosius, sed etiam vnanimus tuus frater tuus, quod facis, nesciat, ne dum hic mercedem quaeris iactantia, illic remunerationis fructum amittas. Et Chrysostomus: Si possibile est te ipsum quoque ignorare quod facis: sit tibi hoc profus in studio: non vt opinantur quidam ab iniustis tantum hominibus misericordiae opus voluit abscondi; cunctos enim iussit omnino celari. Quod autem Dominus ore docuit, etiam actione compleuit. Curato namque leproso, dixit ei: Vide nemini dixeris, sed vade: ostende te sacerdoti. Et mysterium transfigurationis celari praecipit. Nemini, inquit, dixeris visionem, donec filius hominis a mortuis resurgat. Et non semel aliis se ipsum abscondit, non quod in seipso, sed quod in nobis membris suis, inanem gloriam timeret. Timeamus & nos, quod ipse ad nostram eruditionem vitauit, & prout fieri poterit, enitatur abscondi. Dum enim diligenter curamus nesciri ab hominibus, paulatim concupiscentia laudis euanescit, & animus conscientiae testimonio gaudens, a solo Deo suorum operum approbationem requirit.

Matth. 6. 3. Ambros. 1. officio, c. 30.

Chrysost. hom. 19. in Matth.

Matth. 8. 4.

Matth. 17. n. 9.

V.

Occasiones inanis gloriae ac laudum humanarum declina, & quicquid apud homines speciosum est, si poteris, fuge, vt vtilioribus ministeriis intendas. Mirum multis etiam spiritalibus tibi dicturus sum,

Matth. 23. 12.

A sed tamen verum, cuiusque, conscientias ipsorum, qui admittantur, testes adduco. Fuge Prelationis munera; si verò absque nota inobedientiae aut pertinacia non poteris, ceteris paribus Prelationem minoris honoris, minoris cenobij, pauciorum subditorum tibi elige, in qua minus sit quod plausus hominum & vana gloria furripiat. Saluator noster cum gloria actriumpho Ierosolymam ingressurus, vt se victorem mortis & peccati, ac spontaneum passionis susceptorem ostenderet, vide quem triumphum, quam gloriam elegerit. Non curram superbe paratum, non equum pulchre phaleratum, sed vile iumentum Apostolorum vestibus coopertum ascendit: non reges aut principes saeculi, sed pauperes piscatores sibi comites sociauit: non Scribarum, & Pharisaeorum, ac nobilium copiam, sed puerorum, & vilium hominum turbam sibi obuiam venire praecipit: non aulae ex auro, ac tapetia ex serico, quibus parietes, & pauimenta obtenderentur, sed ramos palmarum & oliuarum, qui omnibus ad manum erant, requisit. Denique talis ingreditur, vt vaticinatus sit Isaias: Dicite filiae Sion: Ecce Rex tuus venit tibi mansuetus sedens super asinam, & pullum filium subiugalis. Triumphus quidem illi necessarius erat, vt amorem eius, quo voluntarie ibat ad mortem, & fructum suae passionis disceremus. At attende quam modestum triumphum, quam humilem gloriam assumpsit. Ita & tu, si omnino aliis imperaturus es, obedientia ac maiorum iussione poscente, quod in te fuerit, humiliorem prelacionem, & quam alij litterati, & graues viri forsitan erubescerent, libentius admitte. Idem de aliis huiusmodi sit iudicium. Concionaturus es? ea loca, & conciones acceptius suscipe, quae non maiorem honorem & laudem nobilium, sed maiorem animarum vtilitatem promittant. Docturus es? Eam cathedram tibi accommodatorem habe, quam non tam illustrissimae academiae splendor, & Scholasticorum frequentia, quam humilitas, & modestia nobilitet. Sic gloriam in gloria fugiens, & ex occasionibus vanitatis humilitatem, & tui despectum aucupans, te ad despiciendam laudem humanam, & diuinam solum voluntatem explenda aptabis. Quares in sublimi positus locum infimum, & inter laudes humanas, solam diuinam laudem concupisces. Dicisque fiducialiter ad Dominum illud Esther: Tu scis Domine necessitatem meam, quod abominer signum superbiae & gloriae meae, quod est super caput meum in diebus ostentationis meae, & detester illud quasi pannum menstruatū. Si haec poteris in veritate dicere, magnam victoriam ex inani gloria reportasti.

Matth. 21. n. 7.

Isaia 62. 11. Zach. 9. 9.

B

C

D

E

Omnia quaecunque feceris, siue magna, siue parua, actuali intentione propter diuinam gloriam & laudem exequere, & non tuum nomen celebrari, sed diuinum laudari ac glorificari constitue. Nam haec rectissimorum desideriorum iteratio, & intentionis rectificatio plurimum valet ad inanem gloriam in occasionibus irridendam. In Leuitico Dominus quinque sibi praecipit offerri, panem, & vinum, quibus vescimur, & potamus: sal & oleum, quibus alimenta condimus: thus, quo non semel ad medicinam vimur. Quod praecipit magnam habet animae nostrae eruditionem, vt scilicet omnia in honorem Domini offerenda esse designet. Medicina mortificationis, salsamentum remissionis, cibus sanctae ac studiosae actionis soli omnium creatori consecratur, & non ob laudem nostram, sed ob eius laudem exerceatur. Non sufficit autem ista intellectu apprehendere, nisi etiam voluntas amplectatur, & omnem a se humanam laudationem excutiat. Nam Nabuchodonosor ore dixit Danieli: Verè Deus ve-

1. Cor. 10. 11. Luc. 14. n. 31. 1. ai. 64. n. 6.

Esther 14. 16.

VI.

Leuit. 2. n. 1.

Daniel. 2. 47.

Ibid. 46.

Exod. 24. 13. Exod. 32. 1.

Psal. 05. 10. 21.

ster Deus Deorum est, & Dominus regum, & reuelans mysteria.] Opere autem Daniele ipsum, non Dominum adoravit. Tunc, inquit, rex Nabuchodonosor cecidit in facie suam, & Daniel adoravit, & hostias, & incensum precepit vt sacrificarent ei.] Moses quoque in monte ad diuina cōtemplanda sublimatur; plebs verò sibi commissa in valle ad scelus idololatriæ deiicitur. Sic multi probè cognoscunt vniversa propter Dei gloriam esse faciendā, quia tamen opus cognitioni non congruit, vitio se vanitatis inficiunt. Quibus non ineptè conuenit illud Davidis: Mutauerunt gloriam suam in similitudinem vituli comedentis fœnum. Obliti sunt Deum, qui saluauit eos.] Voluntas ergo tua ductum intelligentie sequatur, & sicut omnia propter Deum faciendā esse cognoscis, ita eadem propter eius gloriam exequere. Discèque auram popularem contemnere, & ventum ac inanitatem aspernari, quam si adhuc ex tuis operibus decerpere cupis, satis es pusillus spiritu, & nec dum ad verum profectum accessisti.

De vitio Superbiæ ac de gradibus ipsius.

CAPVT XVII.

SUPERBIA est immoderatus appetitus excellentiæ, seu altioris gradus quàm personæ congruat, si cum diuinæ prouidentie lege, aut cum ipsius personæ meritis conferatur. Homo quidem absque humilitatis detrimento, & absque superbiæ vulnere accepto, bene potest cognoscere dona sibi ab omnium authore donata: ea debito in gradu magni pendere, & noua bona propter finem debitum concupiscere, & excellentiam, aut dignitatem sibi oblatam minimè respicere. Potest inquam hæc absque vilo peccato superbiæ, si tamen bona, quæ habet, à Deo gratis donata sciat, si non maiora putet esse quàm sunt, si non supra eorum dignitatem ea æstimet, si non se ipsorum possessione inflet, si bonum excellentiæ, quod cupit, ob Dei gloriam, aut alium bonum finem, & non excedens talentum sibi datum cupiat; si diuinū auxilium ad illud obeundum omnino necessarium agnoscat, si denique nec se maioribus æquet, nec æqualibus præferat, nec indebitè minoribus anteponat. At si quis bona, quæ habet, tanquam propria, nec à Domino data, in eorum vsu, respiciat, si maiora putet, si supra meritum magnipendat, si ex illis se inflet & iactet, si dignitatem, & excellentiam sua dona superantem affectet, aut à lege diuinæ prouidentie negatam desideret, si propriæ industriæ & viribus fidat, si maioribus quasi ex latere adhæreat, si æquales proterat, si minores spernat; nouerit se vitio superbiæ suffocari. Cuius indicia non obscure scripsit Prosper in hunc modum: Inde est, quòd hi, quos superbiæ mentis nubes purulenta corruerit, seniorum suorum non obseruant imperata, sed iudicant, de suis negligentis obiurgari, aut rebellant insolenter, aut murmurant: de loco superiori disceptant, præferri se etiam melioribus impudenter affectant, simplicitatem spiritualium fratrum irridenter exagitant, suas sententias procaciter iactant, obsequia delata fastidiunt, negata pertinaciter quarunt: natales moribus anteponunt, iuniores suos elati despiciunt, conferri sibi aliquos posse non credunt: æquari senioribus dedignantur, super eos se solo animi tumore constituunt. Non seruant in obsequio reuerentiam, in sermone modestiā, in moribus disciplinam. Habent in intentione pertinaciā, in corde duritiā, in sermone iactantiā, in humilitate fallaces, in iocatione mordaces, in odio pertinaces, subiectionis impatientes, potentie sectatores, omni-

Prosper 3. de vitia contemp. c. 8.

A bus bonis odibiles: ad opus bonum pigri, ad communionem feri, ad obsequium duri, ad loquendū quod nesciunt prompti, ad supplantadum parati, ad omnia quibus subsistit fraterna societas inhumani. Temerarij in audiendo, clamosi in loquendo, fastidiosi in videndo, præsumptuosi in docendo, effertati deformiter in cachinno, onerosi amicis, infesti quietis, ingrati beneficiis, inflati obsequiis, & imperiosi subiectis. Hæc sunt superbiæ grassantis indicia, quibus Deus offenditur & recedit, ac superba corda destituit.] Pestilentissimum superbiæ vitium prohibitū est à Domino, non solū verbis sed etiam operibus. Verbis quidem, quoniā per Tobiam ait: Superbiā nunquā in tuo sensu, aut in tuo verbo dominari permittas.] Et per Salomonē: Sex sunt, quæ odit Dominus: & primo loco ponit oculos sublimes, id est, per superbiā erectos. Et per Ecclesiasticū: Non te extollas in cogitatione animæ tuæ velut taurus; ne fortè elidatur virtus tua per stultitiā.] Opere verò: Quoniā Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam.] Superbia autē magnis conatibus fugienda est, cum non tantū per se ipsam immane peccatum sit, verū etiam sit omnium peccatorum origo. Quoniā initium, inquit, Ecclesiasticus, omnis peccati est superbia: qui tenuerit illā, adimplebitur maledictis, & subuertet eum in finē.] Ideo autem fons omnium peccatorum constituitur, quia, vt inquit Thomas Aquinas, immoderatus amor propriæ excellentiæ, finis est, quæ bonorum visibilibus adeptione conquirimus, in qua omnis turba peccatorū includitur. Finis autē humanarum actionū, principium etiā est ad illas inclinandas; quare immoderata excellētia, quæ vt finis appetitur, delictorum omnium reputatur exordium. Ideoq; Gregorius ait: Ipsa vitiorū regina superbia, cum deuidū plene cor ceperit, mox illad septem principalibus vitiiis, quasi quibusdā suis ducibus deustandum tradit. Quos videlicet duces exercitus sequitur, quia ex eis proculdubio importunæ vitiorū multitudines oriuntur. Et Fulgentius: Superbia ideo initium omnis peccati dicitur, vt omne peccatum de ipsa, tanquā de radice pullulare monstreret, quæ multiplici modo miseris inferēs mortē, publico certamine carnales deicit; spirituales verò si quos in cautos inuenierit, occultiore conflictu prosternit. Et Prosper: Initium non alicuius, sed omnis peccati superbia. Vt euidenter ostēderet, quòd ipsa sit peccatorū omnium causa: quoniā non solū peccati est ipsa, sed etiā nullū peccatum fieri potuit, potest, aut poterit sine ipsa. Si quidem nihil aliud omne peccatū, nisi Dei contemptum est, quo eius præcepta calcantur. Quem contemptum Dei nulla res alia persuadet hominibus, nisi superbia.] Vitium igitur hoc, quò occultius est, eò grauius & nocentius inuenitur, quod Gregorius vocat euidentissimum reprobatorum signum; quam obrem gradus ac partes eius attentius & diligentius audiamus. Superbiæ gradus diuersimodè à patribus numerantur. Nam Gregorius quatuor tantum refert; Bernardus verò vsque ad duodecim protrahit: nos verò superbiā nec tam angusto, nec tam lato numero mentientes, non eī gradus assignauimus. Primus gradus est, quo quis bonū quod habet, à semetipso se habere præsumit. Non quidem quia intellectu sentiat se esse propriorum bonorū authorem: hoc enim ad infidelitatem pertineret, non ad superbiā; quæ non intellectu afficit, sed appetitū inuertit: sed quia homo ita se gerit, ac si bona quæ habet, sua essent, & non à Deo, sed à semetipso prodiret. Talis fuisse videtur superbia Nabuchodonosor, eum ita cogitabat, & externo sermone dicebat. Nonne hæc est Babylō magna, quam ego adificauī in domū regni, in robore fortitu-

Tobia 4. n. 14. Prov. 6. nu. 16.

Ecclesi. 6. 2.

Iacob. 4. nu. 6.

Ecclesi. 10. 15.

D. Tho. 1. 2. q. 84. art. 2.

Greg. 31. mor. c. 13. post med.

Fulg. epist. 3. ad Probam.

Prosper. 3. de vitia contemp. c. 2.

Greg. 34. mor. c. 25.

Daniel. 4. 27.